Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2022-0913

(mr. M.E.J. Bracco Gartner, voorzitter, prof. dr. A. Buijs,
mr. dr. M.D.H. Nelemans, leden en mr. D.M.A. Gerdes, secretaris)

Klacht ontvangen op	10 juni 2021
Ingediend door	Consument
Tegen	Onafhankelijk Vermogensbeheer 's-Gravenhage B.V., gevestigd in Den Haag, verder te noemen OVG
Datum uitspraak	28 oktober 2022
Aard uitspraak	Bindend advies
Uitkomst	Vordering afgewezen

Samenvatting

Vermogensbeheer. Volgens consument is te offensief belegd en lag het kostenniveau te hoog. Niet gebleken dat de gestelde schade is veroorzaakt door tekortschieten van OVG.

1. Procedure

1.1 De commissie beslist volgens haar reglement en op basis van de ingediende documenten met bijlagen.

1.2 Partijen zijn opgeroepen voor een hoorzitting op 25 maart 2022. Ter zitting was consument aanwezig met haar zoon de heer [naam 1] en haar gemachtigde de heer [naam 2]. Namens OVG waren de heer [naam 3] en de heer [naam 4] aanwezig.

1.3 Partijen hebben gekozen voor een bindend advies. De uitspraak is daarom bindend.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

2.1 De echtgenoot van consument en consument zelf hebben sinds 2013 vermogen door OVG laten beheren. Het belegde vermogen werd verdeeld over drie portefeuilles: een portefeuille op naam van haar echtgenoot met nummer [nummer 1], een portefeuille op naam van de vennootschap [naam vennootschap] B.V. (hierna: de BV) met nummer [nummer 2] (hierna: de BV-portefeuille) en één op naam van consument met nummer [nummer 3] (de privéportefeuille).

2.2 Ten aanzien van deze portefeuilles zijn vermogensbeheerovereenkomsten met OVG gesloten. Daarbij is voor de privéportefeuille een defensief profiel vastgelegd en voor de andere twee portefeuilles een neutraal profiel.

2.3 De echtgenoot van consument is in 2014 overleden. De portefeuille op zijn naam staat sindsdien op naam van de erven en consument heeft het vruchtgebruik over deze portefeuille verkregen (hierna 'de ervenportefeuille'). Consument werd bestuurder van de BV.

2.4 Op 8 januari 2019 heeft OVG een gesprek met consument gevoerd over de stand van zaken in de portefeuilles. In het overgelegde verslag staat dat met consument is gesproken over het omzetten van de profielen van de drie portefeuilles naar offensief. Verder is tijdens dit gesprek een vragenlijst ingevuld. De vragen over risicobereidheid zijn als volgt beantwoord:

> *(…) Hoeveel risico kunt u nu op de korte termijn lopen met dit Vermogen gezien uw inkomsten- en uitgavenniveau, vermogenspositie en persoonlijke situatie en eisen en wensen (…) (Omcirkelen: gematigd, zie risicoprofiel Voorzichtig / behoorlijk, zie risicoprofiel Defensief / veel, zie risicoprofiel Neutraal / aanzienlijk, zie risicoprofiel Offensief) [hier is het woord 'aanzienlijk' omcirkeld, opmerking Kifid]*
> *Hoeveel risico kunt u in de toekomst lopen gezien uw latere inkomsten- en uitgavenniveau en vermogenspositie? Omcirkelen gematigd / behoorlijk / veel / aanzienlijk [hier is het woord 'veel' omcirkeld, opmerking Kifid]*
> *Bent u bereid enig jaar een deel van uw inleg te verliezen? Nee / Ja, hoeveel maximaal (…): Percentage: 10%.*
> *(…) U stemt hierbij in (voor wat betreft het Vermogen) met het portefeuillerisicoprofiel: [ingevuld is: Offensief, opmerking Kifid] (…)*[1]

2.5 Op 7 februari 2019 hebben partijen nieuwe vermogensbeheerovereenkomsten voor de drie portefeuilles ondertekend (hierna: de beheerovereenkomsten) waarin een offensief profiel is vastgelegd. Onderdeel van de beheerovereenkomsten is een ingevuld cliëntprofiel. Over de kosten wordt in de beheerovereenkomsten het volgende bepaald:

> *(…) Ten behoeve van Cliënt is hieronder de ex ante-kostenindicatie gegeven voor een door OVG actief beheerde portefeuille van Euro 1.000.000 met de uitwerking van die kosten op het eindresultaat. De gehanteerde cijfers (dus te gebruiken door Cliënt voor zijn indicatieve ex-ante kosteninzicht) zijn een inschatting en gebaseerd op gemiddelden (…) van meerdere jaren. Uiteraard kan in een in vergelijking met andere beursjaren 'rustig' of juist (qua koersuitslagen) 'beweeglijk' beursjaar (…) het kostenniveau omlaag resp. omhoog gaan.*
> *Vóór het sluiten der overeenkomst is derhalve met Client onderstaand indicatief ex ante kostenpercentage besproken en thans door Client aanvaard als voor hem zeer inzichtelijk en begrijpelijk.*

[1] De antwoorden in dit citaat staan in de vragenlijst die voor de privéportefeuille is ingevuld. De antwoorden in de vragenlijsten voor de andere twee portefeuilles zijn (vrijwel) gelijk.

Client zelf zal – niet later dan twee maanden na afloop van elke verslagperiode – dit indicatieve ex ante kostenpercentage vergelijken met c.q. relateren aan de in art 7 besproken rapportages van zijn portefeuille en terstond bij OVG aangeven als er dienaangaande vragen, op- en of aanmerkingen zijn; zulks eveneens, als hij met een (ten opzichte van de geïndiceerde ex ante opgave) eventueel afwijkend gerealiseerd kosten-percentage, niet accoord is.
Voorbeeldoverzicht van verwachte kosten per jaar bij een individueel actief beheerde portefeuille van € 1.000.000 (…)

Kosten van dienstverlening (incl. derden)	*3%*	*€ 30.000*
Kosten van financiële instrumenten (optioneel;	*0,4%*	*€ 4.000*
voor een gedeelte van het Vermogen)	*Totaal*	*€ 34.000*

(…)
Art. 8) Vergoedingen en kosten
8.1 Client accordeert na gedegen informatieverstrekking en toelichting, gegeven in art. 6, de navolgende vergoedingen en betalingen:
#aan OVG:
-de beheer- en transactievergoedingen conform de door Client ontvangen bevestigingsbrief c.q. tariefwijzer;
-alle overige kosten die door derden in verband met het Vermogen aan OVG in rekening worden gebracht; OVG mag deze vergoedingen en kosten aan Client(door)berekenen en zelfstandig de Rekening(en) daarvoor(doen) belasten;
#aan de Bank:
-de kosten verband houdende met het aanhouden, bewaren en administreren van gelden, effecten, coupons, dividenden en andere Bankdiensten op de Rekening(en); deze worden door de Bank ingehouden op de Rekening(en). (…)"

2.6 Naar aanleiding van grote koersdalingen in maart 2020 heeft consument in april 2020 de drie beheerovereenkomsten opgezegd. De drie portefeuilles zijn vervolgens geliquideerd.

2.7 Consument heeft via haar gemachtigde een klacht bij OVG ingediend. Partijen werden het niet eens over de gegrondheid van de klacht, waarna consument haar klacht bij Kifid heeft ingediend.

2.8 OVG heeft, bij de na zitting verstrekte aanvullende informatie, een overzicht meegestuurd met het rendement van de portefeuilles. Daarin staat:

	ervenportefeuille	BV-portefeuille	privéportefeuille
2013	[geen gegevens]	[geen gegevens]	13,27%
2014	3,96%	2,56%	-6,01%
2015	-12,02%	-8,85%	-0,47%

2016	17,6%	11,81%	9,99%
2017	4,85%	6,23%	3,64%
2018	-22,36%	-24,24%	-38,04%
2019	24,2%	24,54%	18,11%
2020	-64,66%	-63,83%	-67,98%

Klacht, vordering en verweer

2.9 Consument vordert dat OVG wordt veroordeeld tot vergoeding van schade, begroot op € 100.000,- en te vermeerderen met wettelijke rente en kosten van rechtsbijstand. De vordering berust op de stelling dat OVG is tekortgeschoten doordat voor de portefeuilles een verkeerd profiel is vastgesteld, doordat OVG de portefeuilles heeft gevuld met te offensieve individuele beleggingen en doordat het kostenniveau te hoog lag.

2.10 Consument heeft dit als volgt onderbouwd:

(1) Bij het overlijden van haar echtgenoot had OVG voor de drie portefeuilles een nieuw profiel moeten vaststellen. Omdat de BV tot doel heeft pensioen te verschaffen, had een defensief profiel meer voor de hand gelegen (in plaats van een neutraal profiel). Het profiel van de drie portefeuilles is echter pas in februari 2019 gewijzigd en is toen omgezet in een offensief profiel. OVG heeft hiermee haar zorgplicht geschonden.
(2) De beleggingen in de BV waren niet prudent en niet passend om een pensioeninkomen te genereren en sloten niet aan bij de door OVG gehanteerde bandbreedtes en risicograad (standaarddeviatie) voor een defensief profiel. De daadwerkelijke standaarddeviatie in de portefeuilles was aanzienlijk hoger.
(3) OVG handelde actief, wat leidde tot een kostenniveau van 3,9% per jaar in de BV-portefeuille. Het ontstaan van deze hoge kosten is verwijtbaar omdat OVG belang hierbij had gezien de kostenstructuur die zij hanteerde. Consument vordert een bedrag van € 75.011,44 aan excessieve kosten, te weten alle betaalde kosten voor zover deze meer bedroegen dan 3% over het gemiddeld belegd vermogen in de jaren 2014 tot en met 2019 en het eerste kwartaal van 2020.

2.11 OVG heeft verweer gevoerd. Voor zover nodig zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

Inleiding

3.1 De klacht bestaat uit enkele onderdelen.

Consument stelt dat OVG haar zorgplicht heeft geschonden door bij het overlijden van haar echtgenoot geen nieuwe profielen vast te stellen, dat de portefeuilles te risicovol waren belegd en dat de kosten te hoog lagen. Deze klachtonderdelen zullen afzonderlijk worden besproken.

Te risicovol profiel?

3.2 Afgaande op de stukken is in 2014, na het overlijden van de echtgenoot van consument, geen nieuw profiel vastgesteld. De commissie constateert dat OVG dit wel had moeten doen. Immers, op grond van artikel 4:23 Wft moet een vermogens-beheerder bij de cliënt informatie inwinnen over diens financiële positie, kennis en ervaring, doelstellingen en risicobereid voor zover dit relevant is voor het beheer van het vermogen. De vermogensbeheerder moet deze informatie regelmatig actualiseren, met name bij ingrijpende gebeurtenissen zoals een overlijden.[2] Door dit achterwege te laten is OVG toerekenbaar tekortgeschoten jegens consument en kan achteraf niet met zekerheid worden vastgesteld welke informatie (over de beleggingsdoelstellingen van consument en haar risicobereidheid en andere relevante gegevens) OVG in 2014 zou hebben ontvangen als zij destijds inlichtingen had ingewonnen.

3.3 Dat OVG in dit opzicht is tekortgeschoten betekent nog niet dat schade moet worden vergoed. Daarvoor moet consument aannemelijk maken dat zij, gesteld dat OVG begin 2014 een cliëntprofiel zou hebben vastgelegd, voor een defensiever profiel zou hebben gekozen. In de jaren 2014 - 2018 gold voor de privéportefeuille een defensief profiel en voor de andere twee portefeuilles een neutraal profiel. De stukken bevatten echter geen concrete en specifieke aanwijzingen dat consument voor de drie portefeuilles een nog defensiever profiel had gewild. Dat geldt des te meer omdat eind 2018 fors verlies is geleden op alle drie de portefeuilles (zie 2.8 hiervoor), maar vervolgens, begin 2019, voor de drie portefeuilles een offensief profiel is gekozen.

3.4 Ook stelt consument dat in 2019 geen offensief profiel had mogen worden vastgelegd voor de drie portefeuilles. Volgens consument is het onduidelijk gebleven op welke grond OVG in 2019 voor de drie portefeuilles tot een offensief profiel kwam, terwijl consument toen al 67 jaar was en uit de portefeuille van de BV uitkeringen voor levensonderhoud werden gedaan. Volgens consument is algemeen bekend dat een offensief profiel niet bij een pensioenvennootschap past.

3.5 De commissie constateert dat ten aanzien van de privé- en ervenportefeuille geen voldoende concrete en specifieke omstandigheden zijn gesteld die meebrengen dat OVG een ander profiel had behoren vast te stellen. Voor de BV-portefeuille is het cliëntprofiel van februari 2019 van belang.[3]

[2] Deze verplichting gold ook al in 2014 zoals blijkt uit de ESMA Guidelines on certain aspects of the Mifid suitability requirement van 22 augustus 2012, ESMA/2012/387.
[3] Het cliëntprofiel van de BV van februari 2019 staat in de bijlage bij deze uitspraak.

De antwoorden in dit cliëntprofiel geven geen indicatie dat het belegde vermogen bestemd was voor oudedagsvoorziening. Bij de vraag over de beleggingsdoelstelling is immers ingevuld 'toekomstige bestedingsdoeleinden' terwijl 'oudedagvoorziening' een van de andere opties was. Bij de vraag over beleggingshorizon is geantwoord 'Geen einddatum doorlopende horizon van méér dan 10 jaar'. Verder wordt gevraagd of consument, als het opgebouwde vermogen lager uitkomt dan verwacht, dit kan opvangen met andere inkomsten of vermogens. Bij deze vraag is ingevuld 'Dit vormt nauwelijks een probleem voor mij'. De commissie constateert dat, voor zover de BV-portefeuille destijds een pensioendoelstelling had, dit in februari 2019 niet is vastgelegd. Het is daarom niet komen vast te staan dat begin 2019 voor de drie portefeuilles een ander, defensiever profiel had moeten worden bepaald.

Te risicovolle portefeuille-inrichting?

3.6 Volgens consument was ook de inrichting van de portefeuilles te risicovol. Zij voert aan dat de risicograad van de individuele beleggingen te hoog was. Zij stelt dat in te grote omvang werd belegd in optiehefbomen (short puts en long calls) en in overige opties en andere derivaten. Ook stelt zij dat de obligaties te risicovol waren, in die zin dat het obligatiedeel van de portefeuille voor een aanzienlijk deel bestond uit perpetuals, steepeners, reverse convertible-achtige producten en andersoortige obligaties met aandelenrisico.

3.7 De commissie is gevraagd te beoordelen of de in 3.6 genoemde beleggingen tijdens de gehele beheerperiode (2013-2020) qua risico pasten bij een (gematigd) defensief profiel. De commissie stelt voorop dat de risicograad moet worden beoordeeld ten aanzien van de portefeuille als geheel (vgl. de uitspraak van de commissie met nummer 2017-615). De commissie zal dit eerst beoordelen ten aanzien van de periode van 2013 tot en met 2018, waarin voor de privéportefeuille een defensief profiel gold en voor de andere twee portefeuilles een neutraal profiel.

3.8 Zonder nadere onderbouwing van haar stellingen door consument kan de commissie niet concluderen dat de beleggingen in de portefeuilles – in samenhang bezien – in de periode 2013 - 2018 niet beantwoordden aan het afgesproken profiel. Immers, het enkele feit dat OVG veel in opties belegde, betekent niet per se dat hierdoor de totale toegestane risicograad in de portefeuilles werd overschreden, aangezien optie-strategieën ook risicoverlagend kunnen werken. Ook de keuze voor gestructureerde obligaties in het obligatiedeel van de portefeuilles betekent niet per se dat OVG de afgesproken risicograad in de gehele portefeuille heeft overschreden. Daarnaast constateert de commissie dat consument regelmatig geld aan de portefeuilles heeft onttrokken, wat het beleggingsresultaat heeft beïnvloed.

3.9 Voor het jaar 2019 geldt dat op de drie portefeuilles winst is behaald (ongeveer 18% op de privéportefeuille en ongeveer 24% op de andere twee portefeuilles), zodat niet is gebleken dat in 2019 schade is ontstaan door een te hoge risicograad van individuele beleggingen. Voor 2020, het laatste kwartaal van het beheer, geldt dat uit de stukken niet blijkt dat de afgesproken bandbreedten voor de verschillende risicocategorieën wezenlijk zijn overschreden. Het is evenmin aannemelijk geworden dat de risicograad van de portefeuille, door de keuze van de individuele beleggingen in de categorieën derivaten en obligaties, in 2020 wezenlijk risicovoller was dan passend bij een offensief profiel. De overgelegde positieoverzichten geven geen aanwijzingen dat dit het geval was.

3.10 Gezien het voorgaande is niet gebleken dat de gestelde schade is veroorzaakt door het bepalen van een te offensief profiel of door het opnemen van de offensieve individuele beleggingen.

Kostenniveau

3.11 Volgens consument lag het kostenniveau te hoog. Zij stelt dat de gemiddelde kosten per jaar bij de privéportefeuille 5,8% waren, bij de BV-portefeuille 3,9% en bij de ervenportefeuille 4,6%. Zij stelt niet akkoord te zijn gegaan met zo hoge kosten, te meer omdat de kosten volgens haar zo hoog zijn opgelopen doordat OVG een groot aantal effectentransacties heeft verricht.

3.12 In deze stellingen kan de commissie consument niet volgen. Het feit dat kosten hoger liggen dan 3% is op zichzelf geen grond voor aansprakelijkheid. Immers, in haar uitspraak met nummer 2020-032, waarin het ook ging om een klacht over OVG en de kosten ongeveer 5% per jaar bedroegen, heeft de Commissie van Beroep (hierna: CvB) overwogen dat de kosten in kwestie waren vastgelegd in de overeenkomst en dat de klager de vereiste informatie over kosten had ontvangen (vgl. overweging 5.13). Deze CvB-uitspraak is relevant omdat ook in de voorliggende zaak niet is gebleken dat kosten in strijd met het afgesproken tarief zijn gerekend.

3.13 Van belang is ook dat OVG aanvoert dat de kosten werden weergegeven in rekening-afschriften en periodieke performanceoverzichten. Consument merkt op dat zij alleen met veel moeite rapportages over de portefeuilles kreeg en dat in de rekening-afschriften niet de totale kosten over langere periodes stonden, terwijl de performanceoverzichten (die wel de totale kosten per jaar weergeven) in een besloten online-omgeving konden worden ingezien en consument dit laatste pas in 2020 heeft ontdekt. Zelfs als deze stellingen van consument over de informatie aangaande kosten zouden komen vast te staan, betekent dit nog niet dat er een causaal verband bestaat tussen de gestelde schade en de (volgens consument) ontoereikende informatie over kosten. In de stukken ontbreken voldoende specifieke aanwijzingen dat consument, als zij in de jaren 2014 - 2020 meer informatie over de kosten had ontvangen, reden zou hebben gezien voor overstappen naar vermogensbeheer met een ander tarief.

3.14 De overige stellingen over het kostenniveau kunnen consument niet baten. Met de stelling dat de kosten in de beheerovereenkomst van februari 2019 op 3% zijn gesteld (en 0,4% indirecte productkosten) wordt miskend dat dit verwachte kosten zijn waarvan de daadwerkelijke kosten kunnen afwijken. Dat OVG ook een ander – volgens consument voor de klant gunstiger – tarief hanteert neemt niet weg dat consument gebonden is aan het overeengekomen tarief. Verder heeft consument gesteld dat OVG geen openheid geeft over de opbouw van de kosten, maar heeft zij deze stelling niet toegespitst op de na zitting ingebrachte stukken, waaronder performanceoverzichten waarin de kosten zijn uitgesplitst in transactiekosten, service fee, beheer- en adviesfee en overige kosten. Ten slotte heeft consument in haar brief na de zitting gesteld dat zij goedkoper af was geweest als zij de portefeuilles, die bij een andere financiële instelling werden aangehouden, zelf had geliquideerd. Hieruit volgt echter niet zonder meer dat OVG is tekortgeschoten, omdat beheers- en beschikkingshandelingen – zoals het opgeven van orders in het kader van liquidatie van de portefeuille – op grond van artikel 2 van de beheerovereenkomsten tot de taken van OVG behoren.

Slotsom

3.15 Gezien het voorgaande zal de vordering van consument worden afgewezen.

4. De beslissing

De commissie wijst de vordering af.

Deze uitspraak is een bindend advies. Tegen deze uitspraak kunt u beroep instellen bij de Commissie van Beroep Kifid als wordt voldaan aan de vereisten van regel 7 van het Reglement Commissie van Beroep Kifid – vanaf 1 april 2022, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten. In regel 18.1 van dat reglement is bepaald dat beroep kan worden ingesteld tot 6 weken na de dag van deze uitspraak. Meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen twee weken na verzending van de uitspraak kunt u verzoeken vergissingen zoals schrijf- of rekenfouten of een verkeerde naam of datum te herstellen. De beslissing in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Binnen een maand na verzending kunt u verzoeken de uitspraak aan te vullen als u vindt dat niet op alle onderdelen van uw vordering is beslist. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat niet op al uw argumenten is ingegaan. Meer informatie staat in artikel 40 van het reglement van de geschillencommissie vanaf 1 april 2017, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Contactgegevens Klachteninstituut Financiële Dienstverlening

Telefoonnummer: 070 - 333 8 999
Website: www.kifid.nl

Bijlage: ingevuld cliëntprofiel van de BV-portefeuille

In het overgelegde cliëntprofiel ten aanzien van de BV-portefeuille zijn OVG's vragen als volgt beantwoord:

(…) Vragenlijst m.b.t. uw kennis, ervaring, risicobereidheid en doelstelling (…)
Stap 1: Vragenlijst m.b.t. (…) de financiële positie (…)
(…)
Uw gegevens inzake Vermogenssamenstelling en Inkomen
(…) Uw vermogenssamenstelling
(…)

Liquide middelen	*€ 100.000*
Beursgenoteerde effecten	*€ 900.000*
Totaal	*€ 1000.000*

(…)
Te beheren door OVG: Euro 1000.000
(…)
Bent u voor uw levensonderhoud (mede) afhankelijk van inkomsten uit uw effectenvermogen[?]
Ja
Indien ja, hoeveel netto inkomen/onttrekkingen dient uw effectenvermogen jaarlijks te genereren?
€ ……. Per jaar [met pen is hiernaast ingevuld:] inkomsten voor VTR [waarschijnlijk wordt bedoeld: vaste tegenrekening, toevoeging Kifid]
(…)
Stap 2: Vragenlijst m.b.t. uw kennis, ervaring, risicobereidheid en doelstelling (…)
(…)
1. Hoe lang heeft u ervaring met beleggen?
langer dan 10 jaar
2. Wat is uw mening over de verschillende categorieën waarin u kunt beleggen als u weet dat aandelen op lange termijn mogelijk meer rendement kunnen opleveren, maar ook meer risico (tot verlies leidend) inhouden dan obligaties?
Om mijn beleggingsdoel te bereiken wil ik het risico spreiden. Daarvoor wil ik beleggen in een combinatie van de verschillende beleggingscategorieën.
(…)
3. Wat is het voornaamste doel waarvoor u wilt beleggen?
toekomstige bestedingsdoeleinden [de andere doeleinden die het formulier hier vermeldt zijn aflossing hypotheek, aanvullend inkomen, oudedagsvoorziening, studie kinderen en vrij (belegbaar) vermogen, geen specifieke doelstelling]
4. Wat is het rendement dat u verwacht te halen?
Risicovrije rente + 4%.
5. Op welke termijn wilt u uw doelstelling bereiken?
Geen einddatum doorlopende horizon van méér dan 10 jaar
Uw huidige risicobereidheid

6. Welk deel van uw totale vermogen (exclusief uw eigen woning) houdt u elders liquide aan (…) met het oog op (onvoorziene) uitgaven?
3-10%
7. Stel, u hebt een beleggingsportefeuille van € 100.000,= en onderstaande antwoorden geven de mogelijke waardeontwikkelingen van deze portefeuille na een jaar. Welk antwoord c.q. risico houding (…) past het best bij u? U neemt het risico dat het bedrag in enig jaar een waarde vertegenwoordigt tussen € 80.000 en € 125.000 (-20% + 25%).
8. Hoe reageert u als uw beleggingen in korte tijd met 20% in waarde dalen?
U vindt het jammer.
9. Stel dat het opgebouwde vermogen lager uitkomt dan verwacht. Hoe makkelijk zou u dit kunnen opvangen met andere inkomsten en/of vermogensbestanddelen?
(…) Dit vormt nauwelijks een probleem voor mij.
10. Welk van de onderstaande scenario's spreekt u het meest aan?
een verwacht rendement van 5,5% per jaar, een kans op 16%, maar ook een kans op minus 5% per jaar.
(…)
Stap 3: uw risicoprofiel
(…)
Totaal aantal punten: 66 (…)
[Hier wordt uitgelegd met welk aan punten de diverse risicoprofielen corresponderen. (toevoeging Kifid)]
Offensief: score gelijk aan of hoger dan 60 punten:
U streeft in uw beleggingsportefeuille voornamelijk naar een zo hoog mogelijk verwacht rendement. Daardoor zult u relatief meer aandelen in uw portefeuille opnemen dan een neutrale en defensieve portefeuille, zelfs bij een korte beleggingshorizon (de periode waarin u wilt beleggen). U realiseert zich dat risicovolle beleggingen tussentijds forse koersfluctuaties meebrengen en aanvaardt dat daarmee de waarde van uw belegd vermogen, gezien het hoge percentage aandelen, sterk kan fluctueren.
(…)
Stap 4: uw beleggingshorizon
Uw beleggingshorizon is de periode waarover u wilt beleggen. (…)
Doorlopend langer dan 10 jaar (…)
Stap 5 bepalen portefeuillerisicoprofiel m.b.v. uw beleggingshorizon
[Hier is 'Offensief' aangekruist. (toevoeging Kifid)]
Stap 6: Vastleggen van uw uiteindelijke keuze van uw beleggingsprofiel
[Hier is 'Offensief' aangevinkt en hieronder is de categorieverdeling bij een offensief profiel weergegeven en een verwacht rendement (95% kans) van minimaal -18,39% en maximaal 33,85% (toevoeging Kifid)] (…)"